

Heemkundevereniging Houthem-St. Gerlach

secretariaat: Onderstestraat 32

6301 KB VALKENBURG A/D GEUL

tel: 043-604 2039

Bank: RABOBANK Houthem-St. Gerlach

Rekeningnr.: 15.28.35.369

Verslag jaarvergadering 1999

Aanwezig: 32 leden

Afgemeld: 21 leden

De algemene ledenvergadering werd gehouden op maandag 12 april in Hotel Bel-Air om 20.00 uur.

1. De voorzitter opende de vergadering om 20.10 uur met een welkomstwoord, waarna hij de in het afgelopen jaar overleden leden memoreerde t.w. Mw.Bastings-Becker, Dhr.Bemelmans en Mw.Bak-van Sonderen. Voorts maakte de voorzitter bekend dat, als doelstelling voor het lopende jaar, het door de vereniging verzamelde archiefmateriaal toegankelijk gemaakt zal worden. Hierbij is enige bereidheid tot medewerking van de leden altijd welkom.
2. De agende werd conform voorstel vastgesteld.
3. Over de notulen van de jaarvergadering 1998 waren er geen op- of aanmerkingen.
4. Over het jaarverslag / verenigingskroniek 1998 waren ook geen op- of aanmerkingen.
5. Het ter inzage liggende financieel overzicht 1998, werd door de vergadering geaccordeerd.
 - de kascontrolecommissie deelde bij monde van Dhr.Ondrejka mede dat zij de penningmeester déchargeerde voor de uitvoering van het financiële beleid.
 - De nieuwe kancontrolecommissie zal bestaan uit dhr.Frijns (zittend) en dhr.Pluymaekers.
6. De voorzitter sprak een woord van dank uit aan de scheidende penningmeester dhr.P.Odekerken. De voorzitter bedankte hem voor alle jaren van goed financieel beheer vanaf de oprichting en reeds lang daarvoor, toen onze vereniging nog als werkgroep functioneerde. Vervolgens werd de herbenoeming van dhr.F.Heijns en de benoeming van de nieuwe penningmeester dhr.Ludie Thijssen, middels een instemmend applaus van de vergadering bekrachtigd.
7. De voorzitter deelde mede dat de activiteiten, zoals ze op de agenda vermeld staan, ca. veertien dagen vóór datum nog middels een definitieve berichtgeving bekend gemaakt zullen worden. Hierbij zal in de toekomst ook de Emmabergweg te Valkenburg niet vergeten worden. Dhr.Lataster wijst nog op de schelpen-tentoonstelling in het heemkundig museum te Meerssen, welke nog tot en met 14 april a.s. zal duren en bijzonder interessant genoemd mag worden. Dhr.Mevissen wijst verder nog op een hele mooie tentoonstelling in Krefeld m.b.t. romeinse vondsten.
8. Tijdens de rondvraag werd door Mw.Bouwkamp erop gewezen dat, mede gezien de recente bestuurswijzigingen, behoefte bestaat aan een vermelding in het verenigingsblad van de bestuurssamenstelling met namen, functie(s) en adressen. Door dhr.Becker werd geïnformeerd naar de stand van zaken m.b.t. de cursus genealogie. De voorzitter deelde hem hierop mede, dat de belangstelling hiervoor binnen onze vereniging te klein was, maar dat er eventueel in de toekomst samen met de heemkundevereniging uit Meerssen, het minimale aantal van 8 geïnteresseerden gehaald kan worden. Dhr.Heijns voegde hier nog aan toe, dat er binnen onze eigen heemkundevereniging genoeg genealogisch materiaal (doop- trouw- en begraafregisters vanaf 1615 en bidprentjes vanaf eind vorige eeuw) aanwezig is, om aan de slag te kunnen gaan. Voorwaarde is dan echter wel dat de 'roots' inderdaad in Houthem liggen.

Voorts deelde dhr.L.Willems mede, dat er op internet een schilderij uit 1920 van boerderij Broers door een Amerikaanse schilder te koop werd aangeboden voor enkele duizenden guldens.

Dhr.Heijns deelde mede dat alle 'Land van Valkenburg'-artikelen en artikelen in andere tijdschriften m.b.t. Houthem, in de computer zijn opgeslagen. Mensen die handig zijn met de computer, zijn van harte welkom om mee te werken aan het toegankelijk maken van deze gegevens, zodat ze ook daadwerkelijk gebruikt c.q. geraadpleegd kunnen worden.

Dhr.L.Willems informeerde naar de stand van zaken m.b.t. de archeologische vondsten die opgeslagen liggen in Delft. De voorzitter deelde hem mede dat deze inderdaad nog in Delft verblijven totdat ze veilig opgeslagen/geëxposeerd kunnen worden in de kerkelijke museumruimte. De overige archeologische vondsten zijn inmiddels van de Volkshogeschool in Broekhem overgebracht naar een kamertje nabij de museumruimte in het Château.

Na de pauze werd er om 21.00 uur een lezing gehouden door dhr.J.Diederik uit Valkenburg over de "grotten en de mergelwinning" in onze regio. Niet alleen de mergelwinning kwam aan bod, maar ook het indirecte gevolg daarvan, nl. het ontstaan van de grotten. De bezigheden van dhr.Diederik bestaan behalve uit het bestuderen van het ontstaan van de grotten, hoofdzakelijk uit het in kaart brengen van de eeuwenoude grotten.

De mergel en de grotten hebben uiteraard een hele lange geschiedenis. Mergel is immers een sedimentgesteente dat 70 miljoen jaar geleden is ontstaan.

Het is interessant om te weten waar de mergelwinning nu eigenlijk uit voort is gekomen. Van het begin af aan werd er meteen goed en professioneel gewerkt, zoals af te lezen valt uit de breeksporen aan het plafond. We moeten concluderen dat de techniek uit het buitenland kwam bv. uit Frankrijk.

Reeds sinds de Romeinen werd er mergel weggehaald voor agrarische doeleinden. Pas sinds de middeleeuwen, omstreeks 1200 tot 1300, werd de mergel als bouwsteen gebruikt. Toen zijn ook de gangenstelsels ontstaan. In de loop van de tijd werden de gangenstelsels niet alleen horizontaal maar ook verticaal geëxploiteerd. Hierdoor ontstonden vaak grote ruimten van wel 6 meter hoog. Hoe dieper men echter kwam, hoe harder de mergel en hoe meer vuursteen; deze mergel was minder geschikt als bouwsteen.

Er zijn opschriften, in de vorm van teksten, gevonden die dateren uit de 16^e eeuw. Zo werd er bijvoorbeeld ergens een zekere "Goert van Strabach" genoemd. De oudst bekende tekst dateert uit 1513 en is te vinden in de Valkenburgse gemeentegrot.

Vóór die tijd treft men hoofdzakelijk de zogenaamde "tellingen", van de blokbrekers, als opschrift aan. Dit was een soort boekhouding, welke blokbreker hoeveel blokken gebroken had.

Tegenwoordig wordt er alleen nog mergel geëxploiteerd in de Sibber groeve. De Sibber steen is te vergelijken met eikenhout. Hij is heel hard en erg weersbestendig. De mergel uit Kanne en Geulhem is zachter en wordt derhalve ter bescherming vaak gewit.

De mergel is horizontaal gelaagd en moet in dezelfde houding als hij gebroken is, ook als bouwsteen worden gebruikt. Behalve als er een boog gemaakt moet worden, dan moet de gelaagdheid langzaam, vanuit het midden, overgaan van verticaal naar horizontaal.

Een m3 mergel kost al vlug z'n duizend tot vijftienhonderd gulden en wordt daarom dan ook hoofdzakelijk gebruikt t.b.v. restauraties. Het afschaven van oude mergel is mooi, maar technisch gezien niet gunstig.

De vergrijzing van de mergel is eigenlijk een verzuurde schil, die de mergel steeds harder en duurzamer maakt. Na het weghalen van deze bescherm laag gaat in feite het hele verzuringsproces opnieuw van start, maar intussen werd de mergelmuur wel één of twee centimeter dunner !

Nadat nog enkele vragen van de toehoorders, door de spreker beantwoord waren, bedankte de voorzitter dhr.Diederik voor zijn zeer interessante en ook leerzame bijdrage en wenste hij iedereen wel thuis.

m.v.g.
John Odekerken
(secretaris)
